

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

(ร่าง) กฎกระทรวง

การให้กู้และการให้สินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

พ.ศ. ๒๕๖๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘๙/๒ วรรคหนึ่ง มาตรา ๘๙/๒ (๔) และมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

“ชุมนุมสหกรณ์” หมายความว่า ชุมชุมสหกรณ์ออมทรัพย์และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน

“สหกรณ์ขนาดใหญ่” หมายความว่า ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสหกรณ์ ที่เป็นบุคคลธรรมดา

“สหกรณ์สมาชิก” หมายความว่า สหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์

“งวดชำระหนี้” หมายความว่า งวดเดือนที่สมาชิกผ่อนชำระหนี้เป็นรายเดือน

“ผู้ประเมินราคาอิสระ” หมายความว่า ผู้ประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

หมวดที่ ๑

การให้เงินกู้แก่สมาชิก

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๒ สหกรณ์จะให้เงินกู้แก่สมาชิกได้ ๓ ประเภท ตามวัตถุประสงค์และเงื่อนไข ดังนี้

(๑) เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เป็นการให้เงินกู้ในกรณีสมาชิกมีเหตุฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน จะกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกิน ๑๒ งวด

(๒) เงินกู้สามัญ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิกมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายหรือการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่าง ๆ จะกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกิน ๑๕๐ งวด

(๓) เงินกู้พิเศษ เป็นการให้เงินกู้แก่สมาชิก มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ หรือการเคหะ หรือประโยชน์ในความมั่นคงหรือพัฒนาคุณภาพชีวิต จะกำหนดงวดชำระหนี้ได้ไม่เกิน ๓๖๐ งวด

ข้อ ๓ ห้ามมิให้กำหนดงวดการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ให้มีระยะเวลาชำระหนี้แล้วเสร็จเกินกว่าอายุ ๗๕ ปี เว้นแต่การกู้เงินนั้นเมื่อรวมทุกสัญญาแล้วมีจำนวนไม่เกินค่าหุ้นและเงินฝากที่ผู้กู้มีอยู่กับสหกรณ์

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ข้อ ๔ ในกรณีที่มีการทำสัญญาเงินกู้ใหม่สำหรับเงินกู้ประเภทเดียวกันหรือมีการรวมสัญญาจะต้องชำระหนี้ตามสัญญาเดิมมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ งวด

ข้อ ๕ หลักประกันเงินกู้ ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) เงินกู้สามัญ ใช้บุคคล หรือหลักทรัพย์ หรือใช้บุคคลร่วมกับหลักทรัพย์ เป็นหลักประกันเงินกู้
- (๒) เงินกู้พิเศษ ใช้หลักทรัพย์ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักประกันเงินกู้ และให้ใช้ราคาประเมินจากผู้ประเมินอิสระหรือราคาประเมินของทางราชการ

ส่วนที่ ๒

การให้เงินกู้แก่สมาชิก

ข้อ ๖ การพิจารณาเงินให้กู้แก่สมาชิก สหกรณ์จะต้องพิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ โดยคำนึงถึงสัดส่วนหนี้สินรายเดือนต่อรายได้รายเดือนไม่เกินร้อยละ ๗๐ ตลอดอายุสัญญา

กรณีที่ผู้กู้ไม่มีเงินได้รายเดือนให้ประมาณการรายได้เฉลี่ยรายเดือนเพื่อคำนวณสัดส่วนหนี้สินรายเดือนต่อรายได้รายเดือนไม่เกินร้อยละ ๗๐ ตลอดอายุสัญญา

ข้อ ๗ การพิจารณาเงินให้กู้แก่สมาชิก สหกรณ์จะต้องพิจารณาจาก

- (๑) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของผู้กู้ โดยจะต้องเป็นสมาชิกมาแล้วไม่น้อยกว่า ๖ เดือน
 - (๒) พฤติกรรมของผู้กู้
 - (๓) ความสามารถในการชำระหนี้ในแต่ละงวด ทั้งนี้ ห้ามมิให้นำเงินฌาปนกิจสงเคราะห์หรือเงินประกันชีวิตหรือเงินอื่นที่มีลักษณะเดียวกันมาพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้
 - (๔) หลักประกัน
 - (๕) เงื่อนไขอื่น ๆ ตามที่สหกรณ์เห็นสมควรใช้ประกอบการพิจารณา
- กรณีการกู้ยืมเงินตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้สหกรณ์กำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เพื่อประกอบการพิจารณาให้เงินกู้ ทั้งนี้ กรณีการกู้ยืมเงินไม่ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท สหกรณ์อาจกำหนดหลักเกณฑ์ให้สมาชิกส่งข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เพื่อประกอบการพิจารณาให้เงินกู้ ก็ได้
- ทั้งนี้ ให้สหกรณ์กำหนดระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงฉบับนี้

หมวดที่ ๒

การให้เงินกู้ของชุมนุมสหกรณ์และการให้เงินกู้ระหว่างสหกรณ์

ข้อ ๘ ชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์ผู้ขอกู้ จะต้องมีความสมบูรณ์ ดังนี้

- (๑) มีความมั่นคงทางการเงิน และมีความสามารถในการชำระหนี้
- (๒) มีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี และได้ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ และระเบียบของทางราชการ โดยเคร่งครัดสม่ำเสมอ

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ข้อ ๙ การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ต้องไม่เกินหกสิบงวด

ข้อ ๑๐ หลักประกันเงินกู้ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ให้ใช้ราคาประเมินจากผู้ประเมินอิสระ หรือราคาประเมินของทางราชการ ในเวลา และสถานที่ ขณะทำสัญญา

หมวดที่ ๓

การรับชำระหนี้จากทรัพย์สินอย่างอื่น

ข้อ ๑๑ การชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินอย่างอื่นแทนจำนวนเงิน ต้องดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและข้อกำหนดของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๒ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องขายทรัพย์สินที่ได้รับจากการชำระหนี้ให้แล้วเสร็จภายใน ๓ ปี หากไม่สามารถขายทรัพย์สินดังกล่าวได้ตามระยะเวลาที่กำหนดจะต้องกันสำรองค่าเผื่อต่อมูลค่าตามกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง

หมวดที่ ๔

การสอบทานธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ

ข้อ ๑๓ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องสอบทานกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ รวมถึงความถูกต้องของการจัดชั้นเงินให้กู้ยืมและการกันเงินสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการควบคุมการบริหารความเสี่ยง โดยมีแนวทางขั้นต่ำดังนี้

(๑) การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระคืนของลูกหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด การประเมินราคาหลักประกัน และการอนุมัติวงเงินสินเชื่อ ต้องเป็นไปตามระเบียบ ขั้นตอน และวิธีการที่สหกรณ์กำหนดไว้ โดยจะต้องมีเอกสารหลักฐานที่จำเป็นครบถ้วน

(๒) ความถูกต้องครบถ้วนของนิติกรรมที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามเงื่อนไขการอนุมัติการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ เช่น การจัดทำสัญญากู้ยืมเงิน การจัดทำสัญญาค้ำประกัน การจดจำนองหลักประกัน เป็นต้น

(๓) การเบิกใช้วงเงินเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน และกระบวนการติดตามการใช้เงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม โดยเฉพาะลูกหนี้ประเภทสหกรณ์

(๔) การทบทวนวงเงินเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และมีการคำนึงถึงความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

(๕) การจัดชั้นลูกหนี้และการกันเงินสำรองเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสหกรณ์

(๖) การดำเนินการกับลูกหนี้ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ โดยให้ระบุสถานะหรือขั้นตอนที่สหกรณ์กำลังดำเนินการกับลูกหนี้ เช่น อยู่ระหว่างการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หรืออยู่ระหว่างฟ้องร้องดำเนินคดี หรืออยู่ระหว่างบังคับหลักประกัน เป็นต้น พร้อมทั้งรายละเอียดการดำเนินการพอสังเขป

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

(๗) การปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ข้อบังคับของทางการ เช่น การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ การทำธุรกรรมด้านสินเชื่อกับกรรมการและผู้บริหารของสหกรณ์ เป็นต้น

ข้อ ๑๔ อัตราการสอบทาน

(๑) ลูกหนี้ที่เป็นสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ กำหนดให้สอบทานอย่างน้อย ๑ ครั้ง ในรอบ ๑ ปี บัญชี ในกรณีที่ผู้ให้กู้เป็นชุมนุมสหกรณ์ ลูกหนี้ที่จัดเป็นชั้นปกติและกล่าวถึงเป็นพิเศษกำหนดให้สอบทานโดยมีปริมาณการสอบทานสินเชื่อต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของยอดคงค้างของลูกหนี้ ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ ๑๐ รายแรก และลูกหนี้รายใหม่ที่อนุมัติย้อนหลัง ๑ ปี นับจากวันที่จัดทำแผนการสอบทานประจำปี

(๒) ลูกหนี้ที่เป็นสมาชิก กำหนดให้สอบทานโดยมีปริมาณการสอบทานสินเชื่อต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ ของยอดคงค้างของลูกหนี้ แต่ไม่เกิน ๕๐๐ ราย ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ ๑๐๐ รายแรก

ข้อ ๑๕ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องจัดให้มีผู้สอบทานที่เป็นอิสระ แยกออกจากสายงานหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ โดยต้องไม่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ การพิจารณาอนุมัติการทำธุรกรรมด้านการให้กู้และการให้สินเชื่อ หรือประเมินราคาหลักประกัน รวมถึงต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้สอบทานไว้ให้ชัดเจน

ข้อ ๑๖ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องจัดทำแผนงานการสอบทานประจำปี และเสนอคณะกรรมการดำเนินการให้ความเห็นชอบให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับจากวันสิ้นปีบัญชี ทั้งนี้ คณะกรรมการดำเนินการอาจมอบหมายให้คณะกรรมการชุดอื่น เป็นผู้ให้ความเห็นชอบแผนการสอบทานประจำปีและให้นำเสนอคณะกรรมการดำเนินการเพื่อทราบภายใน ๖๐ วันนับจากวันสิ้นปีบัญชี โดยให้จัดเก็บแผนงานดังกล่าวไว้ที่สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ เพื่อให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายสามารถตรวจสอบได้ และให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายรายงานความคืบหน้า ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการสอบทานสินเชื่อ รวมถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้คณะกรรมการดำเนินการทราบทุกไตรมาส

ข้อ ๑๗ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องจัดทำรายงานการสอบทานลูกหนี้ตามแบบรายงานที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องจัดเก็บเอกสารและหลักฐานการสอบทานทุกประเภท ซึ่งรวมถึงเอกสารและหลักฐานการสอบทานกระบวนการปฏิบัติงาน และแบบรายงานที่เกี่ยวข้องไว้ เพื่อให้ นายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายสามารถตรวจสอบได้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๘ การให้เงินกู้แก่สมาชิก สหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์ที่มีข้อกำหนดไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้และนิติกรรมได้จัดทำก่อนกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้นิติกรรมนั้นยังคงอยู่ต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาที่ตกลงกัน

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ข้อ ๑๙ กรณีที่มีการทำสัญญาเงินกู้ใหม่สำหรับเงินกู้ประเภทเดียวกันหรือมีการรวมสัญญาจะต้องชำระหนี้ตามสัญญาเดิมมา หากไม่เป็นไปตามข้อ ๔ ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายใน ๓ ปี

ข้อ ๒๐ กรณีสมาชิกผู้กู้ที่มีความจำเป็นต้องทำสัญญาใหม่เพื่อรวมหนี้ หากงวดชำระหนี้ของผู้กู้รายใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์กำหนดงวดชำระหนี้ตามกฎกระทรวงนี้ ให้สหกรณ์พิจารณาปรับลดจำนวนงวดลงเมื่อมีการทำสัญญาใหม่ในแต่ละครั้ง ดังนี้

- (๑) งวดชำระหนี้ตั้งแต่ ๓๐๑ งวดขึ้นไป จัดทำแผนปรับลดงวดภายใน ๑๐ ปี
- (๒) งวดชำระหนี้ตั้งแต่ ๒๔๑ - ๓๐๐ งวด จัดทำแผนปรับลดงวดภายใน ๘ ปี
- (๓) งวดชำระหนี้ตั้งแต่ ๑๘๑ - ๒๔๐ งวด จัดทำแผนปรับลดงวดภายใน ๕ ปี
- (๔) งวดชำระหนี้ตั้งแต่ ๑๕๑ - ๑๘๐ งวด จัดทำแผนปรับลดงวดภายใน ๓ ปี

จนกว่าจะเป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

หากผู้กู้รายใดที่มีสัดส่วนหนี้สินรายเดือนต่อรายได้รายเดือนหากเกินร้อยละ ๗๐ ให้สหกรณ์ให้กู้ยืมได้ไม่เกินวงเงินเดิม เมื่อมีการทำสัญญาใหม่ในแต่ละครั้ง จนเข้าสู่เกณฑ์ตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๒๑ การสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อของสหกรณ์ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สหกรณ์ขนาดใหญ่ผ่อนปรนให้ดำเนินการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อตามอัตราไว้ในกฎกระทรวงในปีแรกกำหนดให้สอบทานสินเชื่อ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ของลูกหนี้คงค้าง แต่ไม่เกิน ๑๐๐ ราย

ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ ๕๐ รายแรกและต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายใน ๒ ปี

(๒) สหกรณ์ขนาดเล็กผ่อนปรนให้ดำเนินการสอบทานธุรกรรมด้านสินเชื่อตามอัตราไว้ในกฎกระทรวงในปีแรกกำหนดให้สอบทานสินเชื่อ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒.๕ ของลูกหนี้คงค้าง แต่ไม่เกิน ๑๐๐ ราย

ทั้งนี้ การสอบทานดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงลูกหนี้รายใหญ่ ๕๐ รายแรก และต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายใน ๔ ปี

ข้อ ๒๒ ให้สหกรณ์เตรียมการพัฒนาระบบสารสนเทศและการบัญชี เพื่อรองรับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด เมื่อมีความพร้อม

ให้ไว้ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

